

 dos. Zaur Məmmədov
"14" 02 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050405-İqtisadiyyat , 050401- Beynəlxalq ticarət və logistika, 050407-Marketing (A+B), 050402-Biznesin idarə edilməsi, 050408-Menecment, 050404-Dövlət və bələdiyyə idarəetməsi

Fakultə: "İqtisadiyyat və idarəetmə"

Kafedra: "İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə"

I.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Sərt bacarıqlar (Hard skills)

I.Fənn haqqında məlumat:

Kodu: İPF-B20

Tədris ili: IV (2023-2024) Semestr: VIII

Tədris yükü cəmi: 300 saat. Auditoriya yükü-75 saat (30 saat müəhazirə, 45 saat seminar)

Təhsilalma forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 10 kredit

Saat:

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi: b.m Şəfa Vaqif qızı Bağirova

Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhəri, H.Z.Tağıyev, 3 saylı korpus.

Məsləhət saati: II-V günlər: saat 14⁰⁰-16⁰⁰

E-mail ünvanı: shefa.baqirova@mail.ru

III.Təvsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

Fənn tədrisində istifadə olunan əsas dərsliklər:

1.İsmayılov Davamlı İnkişaf Naminə Kadr Potensialinin Təkmilləşdirilməsi:

Azərbaycan modeli

2. Brayan Treysi "Daxili intizamın gücü" Perseus Books, L.L.C.. (c) 2010. /Tərcümə A.Hacıyev

3. Robert T. KİOSAKİ Şeron L. LEKTER "Varlı Ata, Kasıb Ata" Qanun Nəşriyyatı, 2013

4. B.V.İsmayılov Strateji menecment Bakı 2018

5. Dr. N. Adilov "Gənclər başla" Bakı 2017

6. Customer Satisfaction and the Services Marketing Mix, Rama Yelkur (2000)

7. Business Communication: Process and Product, Mary Ellen Guffey, Dana Loewy

8. Stephen R. Covey The 7 Habits of Highly Effective People.

9. Peter Stefanny Dynamic Intelligence

10. Marilyn Atkinson The Flow

11. Daniel Goleman Working with Emotional Intelligence

12. Yuval Hoah Harari Homo Deus. A History of Tomorrow

Fənn tədrisində istifadə olunan əlavə dərslik:

1. Entrepreneurship Skills For Growth-Orientated Businesses, Prof. Thomas M. Cooney
2. A Paradigm Of Entrepreneurship: Entrepreneurial Management, Howard H. Stevenson And J. Carlos Jarillo

3. Entrepreneurial Management, Lilla Hortoványi

4. Allen, T. D., Eby, L. T., Poteet, M. L., Lentz D. L., & Lima, L. (2004). Career benefits associated with mentoring for protégés: A meta-analysis. *Journal of Applied Psychology*, 89(1), 127-136.

5. Ragins, B. R., & Kram, K. E. (2007). The landscape of mentoring in the 21st century. *The Oxford Handbook of Organizational Psychology*, 541-556.

6. Clutterbuck, D. (2018). *Everyone needs a mentor: Fostering talent in your organization* (6th ed.). Kogan Page.

7. Grant, A. M., & Stober, D. R. (Eds.). (2018). *Evidence-based coaching handbook: Putting best practices to work for your clients*. John Wiley & Sons.

Fənn tədrisində istifadə olunan internet resursları:

1. http://www.pmi.org//media/pmi/documents/public/pdf/learning/thought-leadership/pulse/pulse-of-the-profession-2017.pdf?sc_lang_temp=en

2. <http://blogs.gartner.com/it-glossary/project-management/>

3. <http://www.cs.umd.edu/class/spring2003/cmssc838p/Process/waterfall.pdfcom.az>

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən karyera planlaması, yumşaq bacarıqlar başqa fənlərinin tədris olunması zəruridir.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Sərt bacarıqlar, hazırda peşəkar bir ərizəni tamamlayan bir insanda ölçə biləcəyimiz qabiliyyətlərdir. Hər bir ərizəçi öz ixtisaslarına təsir edən müxtəlif bacarıqlar gətirir. Sərt bacarıqlar tətbiqdə yoxlanılan ölçülə bilən bacarıq və təcrübələrdir. Sərt bacarıqlara konkret, ölçülə bilən qabiliyyət kimi tanıya biləcəyimiz hər şey daxildir. Tətbiqdəki çətin bacarıq nümunələrinə xüsusi proqramlarla işləmək, vergi və ya hüquq kimi sahələrdə biliklər, xarici dil bilikləri və xüsusi sənayelərdə təcrübə kimi bacarıqlar daxildir. Onlar həmçinin kiçik komandalarda liderlik təcrübəsi, əməliyyat bacarıqları və ya müəyyən bir mövqe üçün tələb olunan texniki bacarıqlar kimi xüsusi vəzifələrə və funksiyalara yönəldilə bilər. Fənnin tədrisində məqsəd tələbələrə mövcud və gələcək bazar tipləri şəraitində gənclərin öyrəndikləri ixtisas peşə bilikləri ilə yanaşı, daha spesifik və qiymətləndirilə bilən səriştə bacarıqları dərk etməyə və onların üzərində çalışmağı öyrətmək, nəzəri bilikləri praktiki alətlərlə birləşdirməklə tələbələrdə karyera inkişafı sahəsində bacarıqlarını formalaşdırmaqdır.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmaz, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə, 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. Əgər fənn üzrə həm seminar və həm də laboratoriya varsa onda 10 bal seminara, 10 bal isə laboratoriyaya görə verilir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal - tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal - tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.

- 8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal - tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir
- 6 bal - tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal - tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal - suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur. Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	Əla	A
2.	81-90	Çox yaxşı	B
3.	71-80	Yaxşı	C
4.	61-70	Kafi	D
5.	51-60	Qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	Qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: *Tələbə Universitetin daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda mövcud qanunvericilik çərçivəsində müvafiq tədbir görülməkdir.*

X. Təqvim planı: Mühazirə- 30 saat, *Cəmi 30 saat*

N	Keçirilən mühazirə mövzularının məzmunu	Seminar	
		saat	tarix
1	2	3	4
1	Mövzu: Sərt bacarıqlar (Hard skills) fənninin mahiyyəti, əhəmiyyəti, sərt və yumşaq bacarıqların fərqi və sərt bacarıqların inkişaf etdirilməsi yolları Plan: 1. Sərt bacarıq nədir 2. sərt bacarıqların önəmli olması, özünüdərk bacarıqları. 3. Sərt və yumşaq bacarıqların fərqi, əsas peşə bacarıqları 4. Fərqiçilik və düşüncə tərz, vizyon 5. Lider sayğı idarəetmə bacarığı 6. Problem həll etmə və qərar vermə bacarığı 7. Walt Disney modeli Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-8]	4	
2	Mövzu: Sərt bacarıqların növləri Plan: 1. Texniki Bacarıqlar 2. Analitik Bacarıqlar 3. Kompüter bacarıqları 4. Marketing bacarıqları	4	

	5. Peşəkar ünsiyyət bacarıqları 6. Biznes və İdarəetmə Bacarıqları Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-8]		
3	Mövzu: Sərt bacarıqların CV, resume, istək və tövsiyyə məktublarına əlavə olunması Plan: 1. CV haqqında məlumat və tarixdə ilk CV 2. CV-də diqqət yetirilən məqamlar, ardıcılıq və tərtibi 3. CV ilə tərcümeyi-halın fərqi, iş axtaran üçün CV-nin müsbət cəhətləri və forması 4. CV-nin tərtib edilməsi prinsipləri 5. CV (Curriculum vitae) və Resume arasındakı fərq 6. Tövsiyyə məktubunun hazırlanması 7. İstək məktubunun hazırlanması Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-9]	2	
4	Mövzu: Sərt bacarıqlara uyğun vəzifənin seçilməsi 1. Vəzifə təlimatları 2. İxtisas vakansiyası üzrə tələb edilən bacarıqlar 3. Ünsiyyət bacarığı və komandada işləmək bacarığı 4. İş məhsuldarlığını artırmaq üçün IT texnologiyalarından istifadə Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-9]	2	
5	Mövzu: Peşəkar keyfiyyətlərə yiyələnmə bacarığı 1. Xarici dəyişikliklərə sürətli uyğunlaşma 2. Beynəlxalq standartlar üzrə biliklər 3. Ən vacib peşəkar keyfiyyətlər Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-9]	2	
6	Mövzu: Mentorluq Plan: 1. Elm, biznes, karyera və s. üçün perspektiv yollar 2. Şəxsi narahat edən məsələlər ilə maraqlanmaq və onların məxfiliyini qorumaq 3. Məsələlərlə bağlı obyektiv rəy, irad və təkliflərini vermək 4. Həm uğursuzluq, həm də müvəffəqiyyətləriylə bağlı təcrübələrini bölüşmək 5. Qərəzsiz dəstək olmağa çalışmaq 6. Davamlı motivasiya dəstəyi vermək Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-9]	2	
7	Mövzu: İş həyatında vacib olan ofis proqramları Plan: 1. MS Word, Excell biliyi. Ppraktiki işləmə, cədvəl, qrafik və s.tərtibi 2. MS Power Point biliyi. 3. Təqdimat bacarığı. Uğurlu təqdimat necə olur. 4. Təqdimatların hazırlanması zamanı resurslardan istifadə Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-9]	4	
8	Mövzu: Şəxsi brendinqin yaradılması Plan:	2	

	1. Şəxsi brend nədir 2. Şəxsi brendi yaradan və ona təsir edən amillər 3. Şəxsi brendin idarə olunması metodları Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-9]		
9	Mövzu: İqtisadi sistemin təhlilində tələb olunan sərt bacarıqlar. Plan: 1. İqtisadi tələbatlar və resurslar 2. Bazar mexanizmi: tələb, təklif, rəqabət və qiymət 3. Makroiqtisadi göstəricilər sistemi. İqtisadi artım və inkişaf	2	
10	Mövzu: Marketing tədqiqatları istiqamətində tələb olunan sərt bacarıqlar Plan: 1. Marketing tədqiqatlarının aparılması 2. Marketing informasiyaları və informasiya sistemi 3. Marketing tədqiqatlarının proqnozlaşdırılması 4. Bazar araşdırması, marketing araşdırmalarının aparılması texnikasının öyrənilməsi	2	
11	Mövzu: İdarəetmə istiqamətlərində tələb olunan sərt bacarıqlar Plan: 1. İdarəetmənin təşkili formaları və üsulları 2. Kadr ehtiyatlarının idarəedilməsinin təşkili 3. İstehsalda idarəetmə prosesinin təşkili 4. Müasir dövrdə idarəetmə istiqamətləri	2	
12	Mövzu: Biznesin idarəedilməsində tələb olunan sərt bacarıqlar Plan: 1. Biznesin növləri. Biznes sistemləri 2. Biznes sistemində tərəfdaşlıq. 3. Biznesdə risklər. Biznes sistemində rəqabət	2	
	Cəmi:	30	

XI. Fənn üzrə tələblər:

Fənn üzrə tələb və tapşırıqlar aşağıdakılardır:

“Sərt bacarıqlar” fənnini öyrəndikdən sonra tələbələr tədris olunan sahə üzrə nəzəri və praktiki məsələlər ilə bağlı öz biliklərini artırmaqla yanaşı mövcud vəziyyətləri peşəkarcasına qiymətləndirməyi, nəticələri qabaqcadan görməyi, hansı bacarıqlardan harada istifadə etməyin səmərəli olduğunu öyrənəcəklər.

Kursun tədrisi nəticəsində tələbələrin bu elmə marağı artacaq, onlar müasir proqram təminatlarından geniş istifadə etmək imkanları əldə etmiş olarlar.

Bilməlidirlər:

- təhsil aldıkları peşə sahəsi üzrə texniki bacarıqları biləcəklər
- kompüter, analitik təhlil, marketing və mühasibatlığın həyata keçirilməsində informasiya ilə işləmə bacarıqları öyrənəcəklər

- büdcələşdirmə; layihənin idarə olunması; strateji planlaşdırma; multitasking rejimində işləmək; böyük həcmdə məlumatların işlənməsi bacarıqlarını öyrənəcəklər. Peşəkar səlislə və sürətli yazmaq, danışmaq üçün praktiki çalışmalar öyrənəcəklər
- MS Office program paketi üzrə biliklər və iş üçün gərəkli olan xüsusiyyətləri öyrənəcəklər
- ixtisas sahəsiylə bağlı nəzəri bilgiləri iş həyatında istifadə edə bilmə və idarə etmək üçün gərəkli olan modellərlə tanış olacaqlar

Bacarmalıdırlar:

- Texniki və ixtisas üzrə praktiki bacarıqlarını təkmilləşdirəcəklər;
- biliklərini təcrübədə tətbiq edə bilmə bacarığı yaranacaqdır
- ixtisası üzrə işləmək üçün gərəkli bacarıqların fərqi olacaqlar
- Özlərini peşəkar təqdim etmə bacarıqlarını təkmilləşdirəcəklər
- Layihələrlə işləmə və peşəkar danışmaq bacarığı əldə edəcəklər

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Öyrənilən bilən kompetensiyaları və ya əsas bacarıqları təkmilləşdirmək
- İşə uyğun olan texniki keyfiyyətlərin inkişaf etdirilməsi və rəqəmsal iqtisadiyyat sahəsində baza savadının verilməsi
- Rəhbərin (Liderin) strateji planlaşdırma məsələlərinə kreativ yanaşması və rolunu sistemli şəkildə öyrənilməsi
- Komanda işini müasir tələblər səviyyəsində öyrənmək və onlayn kommunikasiyalar barədə biliklərini zənginləşdirmək
- Analitik və tədqiqat məsələlərin həlli üçün müasir modellərdən istifadə bacarığına malik olmaq.
- Təşkilati davranış konsepsiyasını müəyyənləşdirmək və onun funksiyalarının effektiv icrasını reallaşdırmaq.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV: Kollokvium sualları:

I Kollokvium sualları:

1. Sərt bacarıqların önəmli olması, özünüdərk bacarıqları.
2. Sərt və yumşaq bacarıqların fərqi, əsas peşə bacarıqları
3. Lider sayacağı idarəetmə bacarığı
4. Problem həll etmə və qərar vermə bacarığı
5. Texniki Bacarıqlar
6. Analitik Bacarıqlar
7. Kompüter bacarıqları
8. Peşəkar ünsiyyət bacarıqları
9. CV ilə tərcümeyi-halın fərqi, iş axtaran üçün CV-nin müsbət cəhətləri və forması
10. CV-nin tərtib edilməsi prinsipləri
11. Tövsiyyə məktubunun hazırlanması
12. İstək məktubunun hazırlanması
13. Vəzifə təlimatları
14. İxtisas vakansiyası üzrə tələb edilən bacarıqlar
15. Ünsiyyət bacarığı və komandada işləmək bacarığı

II Kollokvium sualları:

1. Beynəlxalq standartlar üzrə biliklər
2. Ən vacib peşəkar keyfiyyətlər
3. Elm, biznes, karyera və s. üçün perspektiv yollar
4. Şəxsi narahat edən məsələlər ilə maraqlanmaq və onların məxfiliyini qorumaq
5. Məsələlərlə bağlı obyektiv rəy, irad və təkliflərini vermək
6. Davamlı motivasiya dəstəyi vermək
7. Şəxsi narahat edən məsələlər ilə maraqlanmaq və onların məxfiliyini qorumaq
8. Davamlı motivasiya dəstəyi vermək
9. Şəxsi brendi yaradan və ona təsir edən amillər
10. Şəxsi brendin idarə olunması metodları
11. İqtisadi tələbatlar və resurslar
12. Bazar mexanizmi: tələb, təklif, rəqabət və qiymət
13. Marketing tədqiqatlarının aparılması
14. Marketing informasiyaları və informasiya sistemi
15. Marketing tədqiqatlarının proqnozlaşdırılması

XV. İmtahan sualları:

1. Sərt bacarıq nədir
2. Sərt bacarıqların önəmli olması, özünüdərk bacarıqları.
3. Sərt və yumşaq bacarıqların fərqi, əsas peşə bacarıqları
4. Fərqişəlik və düşüncə tərz, vizyon
5. Lider sayğı idarəetmə bacarığı
6. Problem həll etmə və qərar vermə bacarığı
7. Wolt Disney modeli
8. Texniki Bacarıqlar
9. Analitik Bacarıqlar
10. Kompüter bacarıqları
11. Peşəkar ünsiyyət bacarıqları
12. CV haqqında məlumat və tarixdə ilk CV
13. CV ilə tərcümeyi-halın fərqi, iş axtaran üçün CV-nin müsbət cəhətləri və forması
14. CV-nin tərtib edilməsi prinsipləri
15. CV (Curriculum vitae) və Resume arasındakı fərq
16. Təvsiyyə məktubunun hazırlanması
17. İstək məktubunun hazırlanması
18. Vəzifə təlimatları
19. İxtisas vakansiyası üzrə tələb edilən bacarıqlar
20. Ünsiyyət bacarığı və komandada işləmək bacarığı
21. İş məhsuldarlığını artırmaq üçün IT texnologiyalarından istifadə
22. Xarici dəyişikliklərə sürətli uyğunlaşma
23. Beynəlxalq standartlar üzrə biliklər
24. Ən vacib peşəkar keyfiyyətlər
25. Elm, biznes, karyera və s. üçün perspektiv yollar
26. Şəxsi narahat edən məsələlər ilə maraqlanmaq və onların məxfiliyini qorumaq
27. Məsələlərlə bağlı obyektiv rəy, irad və təkliflərini vermək
28. Həm uğursuzluq, həm də müvəffəqiyyətləriylə bağlı təcrübələrini bölüşmək

29. Davamlı motivasiya dəstəyi vermək
30. Elm, biznes, karyera və s. üçün perspektiv yollar
31. Şəxsi narahat edən məsələlər ilə maraqlanmaq və onların məxfiliyini qorumaq
32. Məsələlərlə bağlı obyektiv rəy, irad və təkliflərini vermək
33. Həm uğursuzluq, həm də müvəffəqiyyətləriylə bağlı təcrübələrini bölüşmək
34. Davamlı motivasiya dəstəyi vermək
35. Şəxsi brend nədir
36. Şəxsi brendi yaradan və ona təsir edən amillər
37. Şəxsi brendin idarə olunması metodları
38. İqtisadi tələbatlar və resurslar
39. Bazar mexanizmi: tələb, təklif, rəqabət və qiymət
40. Makroiqtisadi göstəricilər sistemi. İqtisadi artım və inkişaf
41. Marketing tədqiqatlarının aparılması
42. Marketing informasiyaları və informasiya sistemi
43. Marketing tədqiqatlarının proqnozlaşdırılması
44. İdarəetmənin təşkili formaları və üslubları
45. Kadr ehtiyatlarının idarəedilməsinin təşkili
46. İstehsalda idarəetmə prosesinin təşkili
47. Müasir dövrdə idarəetmə istiqamətləri
48. Biznesin növləri. Biznes sistemləri
49. Biznes sistemində tərəfdaşlıq.
50. Biznesdə risklər. Biznes sistemində rəqabət

“Sərt bacarıqlar” fənninin sillabusu 050405-İqtisadiyyat , 050401- Beynəlxalq ticarət və logistika, 050407-Marketing (A+B), 050402-Biznesin idarə edilməsi, 050408-Menecment, 050404-Dövlət və bələdiyyə idarəetməsi ixtisası üzrə tədris planı və işçi tədris proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus “İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə” kafedrasının 11 fevral 2025 (protokol №6) tarixli iclasında təsdiq olunmuşdur.

Kafedra müdiri:

Fənn müəllimi:

dos.Aytəkin Əfəndiyeva

b.m Şəfa Bağirova